KOKOUSAIKA	12.11.2026 klo 18			
KOKOUSPAIKKA	Pyhäjoen seurakunta, seurakuntatalo, Vanhatie 27, 86100 Pyhäjoki			
LÄSNÄOLIJAT (merkintä siitä, kuka toimii puheenjohtajana)	Halunen Veli-Matti	puheenjohtaja, jäsen		
	Läsnä:		**Läsnä, varajäsen**	
	Heikkilä Matti	Läsnä	Sipola Anne	Läsnä
	Impola Timo	Läsnä		
	Kesti Ritva	Läsnä		
	Kestilä Hilkka	Läsnä		
	Kittilä Heli	Läsnä		
	~~Kittilä Sirkka~~	~~Poissa~~		
	Koutonen Maire	Läsnä		
	~~Lindelä Elina~~	~~Poissa~~		
	Muurinen Minna	Läsnä		
	~~Pasanen Antti~~	~~Poissa~~		
	Salminen Paula	Läsnä		
	Seppä Olli	Läsnä		
	Tornberg Antti	Läsnä		
	Tuisku Marjukka	Läsnä		
MUUT LÄSNÄOLIJAT (läsnäolon peruste)	Malinen Jukka	kirkkoherra		
	Tiirola Tiina	talouspäällikkö, sihteeri		

LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	§ 21
ASIAT	§ 20 - 30
PÖYTÄKIRJAN TARKASTAJAT	§ 22
PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS JA VARMENNUS	Puheenjohtaja: VELI-MATTI HALUNEN / Veli-Matti Halunen Pöytäkirjanpitäjä: TIINA TIIROLA / Tiina Tiirola
PÖYTÄKIRJAN TARKASTAJAT Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimilla	Tarkastusaika ja -paikka Pyhäjoki 12.11.2026 Allekirjoitukset OLLI SEPPÄ / Olli Seppä PAULA SALMINEN / Paula Salminen
PÖYTÄKIRJA ON PIDETTY YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ	Aika ja paikka 13.11.2026 – 21.12.2026 Pyhäjoen seurakunnan virallisella ilmoitustaululla www.pyhajoenseurakunta.fi sekä kirkkoherranvirastossa Jukka Malinen, kirkkoherra

KOKOUKSEN AVAAMINEN JA HARTAUS
Kv 12.11.2026 § 20

Kokouksen laulettiin virsi *580 Oi kuningasten kuningas* ja kirkkoherra piti alkuhartauden.
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 18.08

KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS
Kv 12.11.2026 § 21

Kirkkoneuvosto päättää kokoontumisensa ajan ja paikan. Kirkkoneuvosto kokoontuu myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai vähintään neljäsosa jäsenistä sitä kirjallisesti pyytää ilmoittamansa asian käsittelemistä varten.
Kokouksen kutsuu koolle puheenjohtaja kirkkoneuvoston päättämällä tavalla. Samalla on kokouksesta ilmoitettava myös kirkkovaltuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle (KJ 9:1 §).
Kokouskutsu asialuetteloineen on lähetetty kirkkoneuvoston jäsenille ja puheenjohtajistolle 5.11.2026. Seurakunnan toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla (KL 7:4 §).

Esitys: Puheenjohtaja toimitti nimenhuudon. Kirkkoneuvosto toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Kokous todettiin laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi

PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN JA ÄÄNTENLASKIJOIDEN VALINTA
Kv 12.11.2026 § 22

Kirkkovaltuusto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa tarkastamaan kokouksen pöytäkirjan.
Valtuusto voi erikseen päättää, että pöytäkirja tai sen osa tarkastetaan heti.
Aikaisemmin hyväksytyn käytännön mukaisesti pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat: Seppä Olli ja Salminen Paula

Esitys: Ehdotetaan, että pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Seppä Olli ja Salminen Paula, jotka toimivat tarvittaessa myös äänten laskijoina.

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN
Kv 12.11.2026 § 23

Asiat otetaan esityslistalle puheenjohtajan/koollekutsujan määräämään järjestykseen ja käsitellään, jollei kirkkoneuvosto toisin päätä, esityslistan mukaisessa järjestyksessä.
Asioiden käsittelyn pohjana on kirkkoneuvoston kirjallinen esitys tai muu selvitys.

Esitys: Kirkkovaltuusto hyväksyy kokouskutsun mukaisen työjärjestyksen

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

TALOUDEN TOTEUMA
Kv 12.11.2026 § 24

Kn 29.9.2026 § 59

Tuloslaskelman olennaisia lukuja. Liite 1

Toteuma 1 - 8 / 2026	**2026**	**2025**
Toimintatuotot	262 284,05	549 870,05
Toimintakulut	613 095,97	661 396,65
Palkat	271 608,84	271 448,30
Henkilösivukulut	64 306,18	61 277,31
Palvelujen ostot	153 761,68	204 128,81
Vuokrakulut	1 750,58	2 358,56
Ostot	88 591,07	94 179,72
Annetut avustukset	8 672,09	9 860,25
Muut toimintakulut	24 576,40	28 079,67
TOIMINTAKATE	**350 811,92**	**111 526,60**
Kirkollisverotulot	552 033,03	532 141,22
Valtionrahoitus	4 363,64	4 437,92
Kirkon rahastomaksut	42 747,76	41 676,00
VUOSIKATE	**192 044,77**	**416 446,52**
Poistot	17 554,36	29 475,59

Jäsenmäärä 8/2026 on 2289. Vähennystä 16 henkilöä (1.1.2026 jäsenmäärä 2305)

Esitys: Kirkkoneuvosto on saanut tiedoksi talouden toteuman 1–8/2026 ja lähettää sen kirkkovaltuuston tiedoksi.

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

Kv 12.11.2026 § 24

Esitys: Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto on saanut talouden toteuman

1-8/2026 tiedoksi

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

KIRKOLLISVEROPROSENTIN MÄÄRÄÄMINEN VUODELLE 2027
Kv 12.11.2026 § 25

Kn 29.9.2026 § 60

Kirkkolaki 6. luku 2§ Kirkollisvero

Seurakunnan jäsenen tulee osallistua seurakunnan, seurakuntayhtymän ja kirkon tehtävien rahoittamiseen maksamalla kirkollisveroa. Kirkollisveron perusteista ja kirkollisverosta vapauttamisesta säädetään evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenten velvollisuudesta suorittaa veroa seurakunnalle annetussa laissa (1013/2012). Kirkollisverosta vapauttamisesta päättää kirkkoneuvosto tai yhteinen kirkkoneuvosto.

Kirkollisverolla katetaan se määrä, joka kirkkovaltuuston tai yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymän talousarvion mukaan tarvitaan muiden tulojen lisäksi menojen suorittamiseen. Kirkkovaltuusto tai yhteinen kirkkovaltuusto päättää tuloveroprosentista 0,05 prosenttiyksikön tarkkuudella.

Verotulokertymään vaikuttavat veroprosentin, seurakunnan jäsenmäärän ja jäsenten ansiotulojen määrän lisäksi yleisen taloudellisen tilanteen kehittyminen. Väestöennusteiden mukaan seurakunnan jäsenmäärä laskee jatkossa.

Tilivuosi	Kirkollisvero-%	Kirkollisvero €	muutos ed.	srk jäsen
2023	1,75	697 492,00		2352
2024	1,75	766 954,00	10	2324
2025	1,75	744 975,00	-2,9	2300

Kirkollisverotuloja on tilitetty seurakuntaamme 8/2026 yhteensä 552 033 €. Toteuma on pysynyt lähes samana kuin edellinen vastaava jakso.

Seurakunnassa on rakennuskanta sen ikäinen, että on varauduttava niiden huolto- ja ylläpitokuluihin. Lisäksi seurakunnassa on tarvetta toimistotiloille. On myös huomioitava poistettavan rakennuksen purkukustannukset lähivuosina.

Esitys: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että vuoden 2027 kirkollisveroprosentti on 1,75

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

Kv 12.11.2026 § 25

Esitys: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle vuoden 2027 kirkollisveroprosentiksi 1,75 %

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

HAUTAUSMAKSUJEN TARKISTAMINEN
Kv 12.11.2026 § 26

Kn 29.9.2026 § 62

Valtionrahoituksen leikkaukset vuosina 2026 ja 2027 ohjaavat seurakuntia tarkistamaan hautaustoimen maksuja. Seurakuntien jäsenten maksamia kirkollisverovaroja ei kuulu käyttää hautaustoimen kustannusten kattamiseen. Hautaustoimen palvelut tarjotaan yhdenvertaisesti kaikille ihmisille, riippumatta siitä, ovatko he seurakunnan jäseniä vai eivät. Jäsenten maksamat kirkollisverovarat on käytettävä varsinaisiin seurakunnallisiin tehtäviin.

Tavoitteena on, että seurakunta pystyy kattamaan hautaustoimimaksuilla noin puolet hautaustoimen kokonaiskustannuksista. Tällä hetkellä seurakunnan hautaustoimen kuluista katetaan n. 10% maksutuotoilla.

Hautaustoimen maksut korotuksen jälkeen.

Hautasija	**oma**	**vieras**
Arkkuhauta	90,00	180,00
Uurna arkkuhautaan	90,00	180,00
Uurna, Uurnalehto	60,00	120,00

Hautausmaksut	**oma kuntalainen kesä**	**oma kuntalainen talvi**	**vieras paikkakuntalainen kesä**	**vieras paikkakuntalainen talvi**
Arkku avaus	192,00	240,00	192,00	240,00
Arkku peitto	96,00	149,00	96,00	149,00
Peruskunnostus	60,00		60,00	
Uurna arkkuhautaan avaus	96,00	149,00	96,00	149,00
Uurna arkkuhautaan peitto	50,00	50,00	50,00	50,00
Uurna avaus	96,00	149,00	96,00	149,00
Uurna peitto	50,00	50,00	50,00	50,00

Esitys: Kirkkoneuvosto hyväksyy hautaustoimen tarkistetut maksut 1.1.2027 lähtien, sekä lähettää ne kirkkovaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

Kv 12.11.2026 § 26

Esitys: Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto hyväksyy tarkistetut maksut 1.1.2027 lähtien.

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

METSÄSUUNNITELMA VUOSILLE 2026 – 2035
Kv 12.11.2026 § 27

Kn 26.2.2026 § 5

Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala on laatinut seurakunnalle uuden metsäsuunnitelman vuosille 2026 – 2035. Metsäsuunnitelmaan sisältyy metsätalousmaata yhteensä 1234,7 h ja sekä seuraavat kiinteistöt:
Hautausmaa
Kaarela
Kaukon virkat
Nikkarila
Pahanhaan palsta
Vaihtola
Vaihtometsä
Metsäsuunnitelma tuodaan kokoukseen ja kokouksen aluksi Mhy Pyhä-Kala, Pyhäjoen toimiston metsäasiantuntija Harri Lammi ja metsäesimies Lotta Pasma esittelevät sen.

Esitys: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se hyväksyy Metsäsuunnitelman vuosille 2026 – 2035

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi esityksen

Kv 12.11.2026 § 27

Esitys: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se hyväksyy Metsäsuunnitelman vuosille 2026 – 2035

Päätös: Päätettiin hyväksyä esitys

MUUT KÄSITELTÄVÄT ASIAT
Kv 12.11.2026 § 28

Ritva Kesti; 24.9. on tehty esteettömyyskävely kunnan keskustan alueella. Seurakunnan alueen huomioita: **Kirkko;** alttarin luiska, inva-wc hankalassa paikassa, ovi väärinpäin, ei tukea wc-pytylle, ei opastetta. **Seurakuntatalo;** inva-wc tarvitsee opasteen, naisten wc -käsituki, käsinojallisia tuoleja tarvitaan saliin, huono akustiikka. **Sarpatti;** sivuoven ritilä (pyörätuolin ratas jää kiinni)

Itsenäisyyspäivän seppeleen laskijat: Hilkka Kestilä ja Olli Seppä

TIEDOKSI TUOTAVAT ASIAT
Kv 12.11.2026 § 29

Seuraava kirkkovaltuuston kokous on puurokokous tiistaina 8.12. klo 18

KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN JA VALITUSOSOITUS
Kv 12.11.2026 § 30

Puheenjohtaja antoi valitusosoituksen ja päätti kokouksen klo 19.03

VALITUSOSOITUS
Pyhäjoen seurakunta
Kirkkovaltuusto 12.11.2026 § 30

MUUTOKSENHAKUKIELLOT
Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot
Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (1054/1993) 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.
Pöytäkirjan pykälät: 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29

Erikseen säädetyt muutoksenhakukiellot
1. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan valittamalla ei saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.
2. Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a §:n 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon. Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:
   - 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
   - 150 000 € (rakennusurakat);
   - 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitetut sosiaali- ja terveyspalvelut);
   - 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitetut muut erityiset palvelut) ja
   - 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).
3. Muun lainsäädännön mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:

1 HANKINTAOIKAISU
Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (hankintalaki 132–135 §). Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle.
Hankintayksikkö:
Käyntiosoite:
Postiosoite:
Sähköposti:
Hankintaoikaisu on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.
Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.

Hankintaoikaisun sisältö
Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:
- oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivat ne jo ole hankintayksikön hallussa.

2 VALITUSOSOITUS
Valitusviranomainen ja valitusaika

a) Kirkollis- ja hallintovalitukset
Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.
Valitusviranomainen ja yhteystiedot:
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Käyntiosoite: Torikatu 34-40, Oulu
Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi
Valitus tehdään hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 25, 26
Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:
Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuajan laskeminen
Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana ajankohtana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

b) Valitus markkinaoikeuteen
Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.
Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.
Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.
Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaoikaisua koskevassa kohdassa.
Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon.

Markkinaoikeuden yhteystiedot
Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:
Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI
Käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Telekopio: 029 56 43314
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Valitus tehdään hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

3 VALITUKSEN SISÄLTÖ JA LIITTEET SEKÄ VALITUKSEN TOIMITTAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valituksen sisältö
Valituksessa on ilmoitettava:
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Valituksen liitteet
Valitukseen on liitettävä:
- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomainen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valitusasiakirjojen toimittaminen
Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikeudenkäyntimaksu
Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 4, 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1020/2024) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 310 € ja markkinaoikeudessa 2 440 €. Käsittelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 880 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja 7 300 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy: https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijajulkisuus/maksut.html

Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.